

Zapomenutí hrdinové? Češi z X-Troop, Commanda č. 10

Rice, Smith, Taylor, Bates, Latimer, Platt... to nejsou příliš pravděpodobná jména českých hrdinů. Jednalo se však o krycí jména, které měly skrýt identitu Čechů, kteří se před 75 lety dobrovolně přihlásili do „rizikové služby“ v jedné z nejutajovanějších jednotek britské armády: „X“ Troop, (Inter-Allied) Commando č. 10. Bylo vytvořeno v červenci 1942 a Češi se stali prvními členy „X“ Troop.

X-Troop, Commando č. 10

Ústřední úlohou jednotky X-Troop bylo poskytnout rodilé mluvčí němčiny, kteří by doprovázeli útočné jednotky a působili jako tlumočníci, překladatelé, vyslýchali vězně a vyzývali nepřítele ke kapitulaci.

O první skupince sedmi nebo osmi vojáků, které 24. července 1942 přivezl do Walesu kapitán Hilton Jones a jeho seržant maďarského původu George Lane (Georg Lanyi), je toho známo málo. Ví se, že to byli převážně německy mluvící sudetští Češi, kteří byli zároveň, tak jako většina členů jednotky, pravděpodobně židovského původu. Dále bylo zaznamenáno, že již měli nějaké „zkušenosti z válečných operací“. Někteří členové, jako například „Latimer“ a „Taylor“, bojovali s Interbrigádou ve španělské občanské válce, zatímco jiní, například „Bates“, strávili většinu roku 1941 v rámci školení SOE (Oddělení pro zvláštní operace/Special Operations Executive) na školách v Arisaigu, Wokinghamu a jinde.

Vlevo: Kapitán Bryan Hilton-Jones velel jednotce 3 'X' Troop, (Inter-Allied) Commando č. 10. Přátelé mu říkali „Skipper“ nebo „Hilly“. Byl to tichý Velšan, absolvent Cambridgeské univerzity a vynikající horolezec. Zdroj fotografií: Archiv veteránů Commandos (Commando Veterans Archive). **Vpravo: Vzácná fotografie X-Troop z počátku roku 1943.** „Z desky (ano - skleněné desky!) byl pořízen omezený počet fotografií. Deska byla následně zničena, protože X-Troop byla jednotka vyhýbající se fotoaparátům a vědoma si bezpečnostních rizik.“ Zdroj fotografií a komentáře: S laskavým svolením Colina Ansona (bývalého seržanta působícího v jednotce 3 Troop), Archiv veteránů Commandos

Zatímco první skupinu tvořili s největší pravděpodobností pouze Češi, k jednotce se později přidali další „spřátelení nepřátelé z ciziny“, zejména pak z Německa, Rakouska a Maďarska. V plném stavu jednotka sestávala z necelé stovky mužů. Všichni její členové hovořili plynule německy.

Aby zakryli svou pravou identitu, museli příslušníci X-Troop používat anglicky znějící „krycí jméno“. Z Moritze Levyho se stal Maurice Latimer, z Jana Theilingera zase John Taylor, z Gustava Oppelta George Bate(s) a tak dále. Tato šalba však byla dotažena k dokonalosti: všem jim vydali výplatní knížky (pay book) a armádní čísla, čímž z nich učinili členy pravidelných britských jednotek, např. Royal Sussex, East Kents (Bufs), Royal West Kent a Hampshires. Každému bylo řečeno, aby si vytvořil krycí příběh, který by obstál při výslechu. Někteří tvrdili, že jsou Velšané, aby tím vysvětlili svůj silný akcent! Byly poskytnuty falešné adresy a příbuzní. Krytí bylo tak dokonalé, že i dnes existuje nejistota ohledně skutečné identity některých vojáků z „X“-Troop.

Veškeré dochované fotografie ukazují vojáky z „X“-Troop s barety, na nichž jsou odznaky jejich „původních“ regimentů nebo nespecifikovaný obecný služební odznak. Je tedy diskutabilní, zda čeští členové X-Troop někdy nosili červený nápis „ČESKOSLOVENSKO“ na tmavě modrém pozadí, jako tomu bylo u členů pravidelné jednotky Commando, k němuž patřily ramenní nášivky „N°10 COMMANDO“ a rozpoznávací odznak Kombinovaných operací. Existovaly však další známky toho, že se jednalo o elitní jednotky, tj. Commandos. Plátěné odznaky znázorňující padák přišité k rukávům halen jejich polních uniforem (označující absolvovaný parašutistický výcvik), jejich výsadekářské bundy (Denison smocks) (Commando č. 10 bylo jednou z prvních jednotek, kterým byly poskytnuty tyto maskovací bundy volného střihu), zelené barety, vysoké boty s gumovými podrážkami, automatické zbraně (Tommy guns) a pistole značky Colt. Jak vzpomíná příslušník jednotky X-Troop, Ian Harris (Hans Hajos), v působivém životopise spisovatelky Helen Fry nazvaném *German Schoolboy, British Commando (Německý školák, britské Commando)*: **„[u Commanda] jsme měli vybavení, jaké nikdo jiný neměl... Dali nám shetlandské vlněné pulovry“**. Svým rodičům napsal: **„chovají se tady k nám královsky.“**

Stěhovali se postupně z Aberdovey (Wales) do Achnacarry (Skotsko), Eastborne a Littlehamptonu na jižním pobřeží Anglie a stali se jednou z nejvycvičenějších skupin v britské armádě. Bojovat v Commandu vyžadovalo obzvláště široký rozsah a hloubku odborného výcviku. K výcvikovým programům patřily: parašutismus, vylodování, maskování, horolezectví a slaňování a používání tichých zbraní. Museli zvládnout i další neobvyklé dovednosti, jako je vyhmatávání zámeků, řízení vlaků a zjišťování jednotek německé armády.

Nácvik obojživelného útoku pro Commando č. 1, Isle of White, červen 1942. Češi absolvovali výcvik s Commandem č. 1 a teprve potom byli převedeni pod Commando č. 10 (IA) v rámci jednotky X-Troop v červenci 1942. Jako takoví se s největší pravděpodobností zúčastnili tohoto výcviku nacvičující obojživelné vyloďení. Zdroj: Archiv veteránů Commandos 2006 – 2016

Tragédie v Dieppe

První akce, kterou muži z mezinárodního (Inter-Allied) Commanda zažili, byl nešťastný útok na Dieppe 19. srpna 1942. Útok prokázal, že je možné napadnout okupovaný přístav a na krátkou dobu se ho zmocnit a shromáždit informace. Většina vojáků, kteří se na útoku podíleli, byli Kanaďané, ve středu a na křídlech je však podporovala Commanda č. 3, 4 a 40 (RM) a části Commanda č. 10 (IA). Patnáct členů Francouzské jednotky (French Troop) bylo přiděleno k jednotkám Commandos, které se podílely na útoku, jako tlumočníci. Ví se však, že útoku se zúčastnilo i pět Čechů z nově vzniklé jednotky X-Troop, a to: Platt, Rice, Latimer, Bate a Smith.

Ian Dear, autor knihy *Ten Commando 1942-1945*, se vyjádřil k účasti Čechů na útoku takto: **„Pokud bylo možné zjistit, jejich úkolem bylo jít s jednotkami, které se měly dostat na radnici a na německé velitelství a nalézt tam a odnést s sebou veškeré dokumenty, které měly nějakou informační hodnotu.“**

Historik Nick van der Bijl zabývající se Commandem č. 10 (IA) uvádí, že: **„Vojíni ‚Bate‘, ‚Rice‘ a ‚Smith‘ byli přivlezeni k Royal Marine Commando A [později přejmenované na: 40 (RM) Commando] s rozkazem proniknout na radnici v Dieppe... Vojíni ‚Platt‘ a ‚Latimer‘ byli přivlezeni k speciální jednotce od jednotky 2 Field Security Section, kanadské zpravodajské službě... s rozkazem prohledat německé velitelství a hledat položky významné z hlediska výzvědné služby, zejména nový německý respirátor [plynovou masku].“**

Ve scéně jako vystřižené ze špionážního thrilleru pokračuje van der Bijl popisem toho, jak: **„Poručík Goronwy Rees byl nedlouho předtím odvelen do Velšských gard (Welsh Guards)... a přidělen ke GS (Výzvědná služba) při Nejvyšším vojenském velitelství, Home Forces, kdy mu bylo nařízeno, aby od seržanta pod hodinami na nádraží Victoria převzal zapečetěnou zásilku a následně ji předal Čechům. Neobdržel ani si nevyžádal žádné potvrzení. Cestou do Bridportu se setkal s jednotkou 3 „X“ Troop, ale nedokázal rozdat veškerý obsah zásilky, který, jak se ukázalo, představoval tisíce franků pro Odboj, protože ne všichni Češi byli k dispozici. Vyrozuměl, že mají jakési sebevražedné poslání.“** Ještě podivnější nečekaný obrat čteme v jeho popisu situace v poválečném období: **„Rees byl později odhalen jako jeden z cambridgeských.... komunistických špiónů společně s Donaldem McLeanem, Kim Philbym a Anthony Bluntem.“**

Pokud to působí jako něco ze stránek thrilleru o Jamesi Bondovi, může to mít svůj důvod.

Archiv veteránů Commandos v záznamu týkajícím se historie jednotky 30 Commando Assault Unit uvádí: **„Na základě knihy Nicholase Rankinse *Commandos Iana Fleminga (Ian Fleming's Commandos)* a pozdějšího programu s názvem *Holá pravda o Dieppe (Dieppe Uncovered)*, vysílaného 19. srpna 2012, by se zdálo, že ve skutečnosti Výzvědná útočná jednotka (Intelligence Assault Unit) byla pro útok na Dieppe vytvořena velitelem Ianem Flemingem RN [pozdějším autorem Jamese Bonda] a tajně řízena během útoku jako Četa 40RM Commanda pod vedením poručíka H. O. Huntingdona-Whitelyho s tím, že jejich úlohou bylo „šlohnout“ dokumenty z oblasti tzv. signals intelligence atd. z německého námořního velitelství v Dieppe.“** Byli tedy Češi součástí Výzvědné útočné jednotky velitele Iana Fleminga? Stejně jako u tolika věcí v souvislosti s X-Troop, zůstává nám více otázek než odpovědí.

Osud českých vojáků z X-Troop odrážel celkový masakr v Dieppe. Z první skupiny byl zabit Bate; Rice a Smith byli zajati. Nikdo z nich se k radnici ani nepřiblížil. Přestože byli zajati, Rice a Smith už nikdy

nikdo nespátřil. Poručík Rees později napsal, že si „představoval, že zmizeli na pobřeží v Dieppe a jejich jména... se nikdy neobjevila v žádném oficiálním záznamu“.

Pokud jde o ostatní Čechy, Platt utrpěl zranění levé nohy a stal se hlavním skladníkem jednotky X-Troop po zbytek války. V Plattově zprávě o operaci čteme: „Když jsem se chystal vylodit [z Tankové výsadkové lodi - TLC] těsně potom, co byl první tank na břehu, zakřičeli na nás rozkaz, abychom se vrátili z důvodu velmi silné palby. Učinili jsme druhý pokus o vylodění... na jiném místě. Vylodil se další tank. Během tohoto vylodění nás překvapilo německé mobilní dělostřelectvo. Nikdo se nemohl vylodit, protože rampa byla dole a palba směřovala přímo do TLC. Při pokusu o vylodění, kdy jsem využíval tank jako kryt, přibližně v 09:45, jsem utrpěl zranění nohy. Žádné další pokusy se vylodit jsem již nepodnikl...

Masakr u Dieppe Z 6 086 mužů, kterým se podařilo dostat se na břeh, bylo asi 60% buď zabito, zraněno nebo zajato. Mezi nimi byli tito Češi: Rice, Bate, Smith a Platt.

Latimer, který byl v jiné TLC, vyprávěl stejně zoufalý příběh: „Krátko po 06:00 došlo k pokusu o vylodění... vylodily se tři tanky. Viděl jsem, jak jeden z nich dostal přímý zásah. Vybuchl. Palba z kulometu a houfnice byla intenzivní (křížová a čelní palba).“ Neohrožený Latimer pokračuje: „Naše malá speciální jednotka čekala na svou příležitost. Plavali jsme z kuchyně TLC. Dorazili jsme na kamenitý břeh, lehli si do prohlubně a rozhlíželi se. Němci na nás čekali na pobřeží. Některé jsme viděli za balvany a pískem asi 120 metrů od nás. Jít dopředu nebylo možné. Plavali jsme zpět k jiné TLC. Kormidelní zařízení a hlavní vrata byly rozbité. Toto TLC domů odtáhly dělové čluny.“

Latimer byl jediný z první skupiny pěti českých Commandos, který se vrátil, aniž byl zraněn, zabit nebo zajat. Později pokračoval vynikajícím způsobem ve službě v akci v Normandii a při útoku na Walcheren.

Vylodění v Den D

Jeden důstojník a 43 řadových vojáků z jednotky X-Troop, nyní oficiálně přejmenované na (Miscellaneous) Troop č. 3, se zúčastnili vylodění v Normandii v červnu 1944. Ani zde nebojovali jako jeden celek. Místo toho byli rozděleni do malých speciálních jednotek o dvou až pěti mužích a připojeni k dalším Commandos.

Stejně jako u Dieppe, ztráty byly vysoké. Několik vojáků X-Troop zemřelo dříve, než se jim podařilo dosáhnout pobřeží. Jiní zemřeli v boji o udržení předmostí v Orne. Všichni, kdo byli převeleni k nově založenému Commandu č. 41 (Royal Marine Commando), byli zabiti nebo zraněni. V tu dobu byli někteří členové X-Troop, dobře vycvičení a zocelení v bitvách, „**znechucení**“ úrovni výcviku Commanda č. 41 (RM). V rozhovoru s historikem Ianem Dearem, voják X-Troop, seržant ‚Freddy Grey‘ (Manfred Gans) poznamenal: „**Nemohli jsme ty šmejdy dostat z pobřeží**“. [Poznámka autora: V době útoku na Walcheren se 41. Commando (RM) stalo přeborníkem v oblasti obojživelných útoků].

Latimer byl zraněn, když vedl útok na silně opevněnou radarovou stanici v Douvres, který měl odvrátit pozornost nepřítele. Když narazil na Němce, než aby dělal hluk, praštil ho do hlavy pistolí Colt 0,45. Při tom si však zranil prst (který později začal hnisat). O několik dní později byl zahájen celoplošný útok na samostatný opěrný bod. Gray vysvětlil, co se přihodilo. Nejprve nebylo po Němcích ani stopy: Všichni byli v podzemí. Avšak Latimer, který nikdy nevynechal příležitost k iniciativní akci, našel periskop, zadupl ho dolů a hodil jím dolů fosforový granát. Gray to komentoval takto: „**Ve vteřině se dveře otevřely a oni vylezli ven.**“

Ze 44 členů skupiny X-Troop, kteří bojovali v akci v Normandii, bylo sedmadvacet zabito, zraněno nebo zajato.

Útok na Walcheren

Když spojenecké armády rychle postupovaly přes Francii, opevnili Němci, s cílem zabránit spojencům využívat přístav Antverpy, ostrov Walcheren, který dominuje ústí řeky Scheldt. Commandos č. 41, 47 a 48 (RM), podporovaná speciálními jednotkami z Commanda č. 10 (IA), byly pověřeny úkolem ostrov ovládnout. Latimer se ocitl mezi těmi z X-Troop, kteří se podíleli na vylodění ve Westkapelle v severozápadní části ostrova Walcheren. Seržant Gray i desátník Latimer byli převeleni ke Commandu č. 41, které bylo pověřeno úkolem vyčistit Westkapelle.

Sudetský Čech, desátník Maurice Latimer (rozený Moritz Levy). Commando č. 10 (IA) jednotky 3 („X“) Troop připojené ke Commandu č. 41 RM bere do zajetí německé vojáky ve Walcheren. V pozadí Věž Westkapelle. Zdroj: Archiv veteránů Commandos 2006 - 2016

Opět v rozhovoru s historikem Ianem Dearem líčí hlavní seržant Gray, jak desátník Maurice Latimer přesvědčil dělostřeleckou pozorovací jednotku ve věži Westkapelle, aby se vzdala. Nepřátelská palba téměř ustala, s výjimkou jedné vysoké věže na konci vesnice. Freddy dal svůj automat Mauriceovi, vyrazil po hlavní ulici očividně neozbrojen a křičel z plna hrdla: **„Ergebt Euch alle - Ihr habt keine Chance!“** (Všichni se vzdejte - nemáte šanci!) Na ta slova vyšel z věže německý seržant a začal klást podmínky kapitulace.

Latimer, jako socialista, měl pragmatický a populistický přístup. Gray vzpomíná: **„Měl za to, že obyčejný člověk je mnohem lepší než ti, kterým je svěřena odpovědnost... tak šel za mými zády a hlavně za zády německého seržanta a přiměl Němce ve věži, aby se vzdali zcela bez jakýchkoliv podmínek. Vyvedl je ven zadem, takže je jejich seržant neviděl. Potom řekl seržantovi, že by se už měl vzdát také, když nemá žádné vojáky.“**

Gray také vzpomínal na incident, který se přihodil později během akce ve Walcharen, když byl s Latimerem pověřen úkolem proniknout nepřátelskými liniemi a vzít německé vojáky do zajetí: **„Vyrázili jsme kolem třetí hodiny ráno, překročili minová pole a zřídili si stanoviště za německými liniemi. Zajali jsme pár vojáků, kteří nosili kávu, vyslechli je a zeptali se, kde mají velícího důstojníka. Byli velmi neochotní nám to říci. Řekl jsem jim, že je zastřelím a oni plakali. Zatímco jsem je vyslyšel, Latimer někam zmizel. Pak jsem najednou viděl, jak z bunkru vychází nějaký člověk, stojí tam v pološeru a ptá se, kde má kávu. Věděl jsem, že to je ten muž, kterého hledáme, a chystal jsem se ho složit, když tu se z čistého nebe - alespoň tak to vypadalo - přičítal Latimer a dopadl přímo na důstojníka. Latimer byl malý a šlachovitý, ale byl to jeden z nejlepších hráčů rugby na světě, když šlo o to složit protivníka. Srazil muže k zemi a ten se už na nic nezmohl.“** V pravém stylu X-Troop pak německého důstojníka přesvědčili, aby obešel svůj vlastní samostatný opěrný bod a přikázal svým mužům, aby se vzdali.

Po válce

S německou kapitulací 8. května 1945 se většina členů jednotky X-Troop stala součástí zpravodajských jednotek. Pátrali po válečných zločincích, působili v roli tlumočnicků a vyšetřovatelů a infiltrovali skupiny nacistického odporu.

Zajímavá historka z období bezprostředně po skončení válečného stavu vypráví, že poté, co se Gray doslechl, že by se jeho rodiče mohli nacházet v koncentračním táboře Terezín v Československu, vyrazil autem na cestu dlouhou 800 kilometrů z Walcheren do Československa a podařilo se mu přesvědčit sovětské úřady, aby mu dovolily odvézt jeho rodiče do Anglie.

Při demobilizaci požádala většina členů X-Troop o udělení britského občanství a také je získala. Většina z nich měla význačnou kariéru rovněž v civilním životě. Panuje domněnka, že Platt žil v Kanadě (ale možná také zemřel v Jižní Americe), zatímco Latimer a Taylor zůstali ve Velké Británii. Jejich služba v (Inter-Allied) Commandu č. 10, s jeho úzkými vazbami na britskou zpravodajskou službu a Oddělení pro zvláštní operace (SOE) vylučovala jejich bezpečný návrat do tehdy Sověty okupovaného Československa.

Nedostatek uznání

Mnoho lidí může z X-Troop čerpat inspiraci: Ne každý Žid, ne každý Němec a ne každý Čech seděli nečinně v době, kdy Evropu zachvátila nacistická tyranie. Jak napsal bývalý člen X-Troop „Peter Masters“: **„Vyřídít si to s nácky, to byla věčně živá motivace.“** Zatímco filmy, jako jsou „Hanebný

pancharti“, se snaží vylíčit židovská Commanda jako skupiny nemilosrdných zabijáků, pokud jde o X-Troop, skutečnost měla, zdá se, mnohem více jemně odstupňovaných odstínů. Zvláště tím, že přesvědčili významné množství německých vojáků, aby se vzdali (přičemž často podstupovali nesmírné osobní riziko), členové X-Troop, jako např. Latimer, nepochybně zachránili životy na obou stranách.

X-Troop prošlo všeho všudy 130 mužů, z nichž 19 se stalo důstojníky. Dvacet jedna jich bylo zabito v akci a nejméně dalších 22 utrpělo zranění.

Členům X-Troop byl udělen jeden MC (Vojenský kříž), jeden MM (Vojenská medaile), jeden Croix de Guerre (Válečný kříž), jeden MBE (Člen britského impéria), jedna BEM (Medaile britského impéria), jedno „Osvědčení o pochvale“ a tři vyznamenání „Uveden v rozkazu“ (MID).

Židovský vojenský historik Martin Sugarman k tomu poznamenává: **„Počet udělených vyznamenání je směšný vezmeme-li v úvahu jejich hrdinské činy a nevyhnutelný trest smrti, který by je neminul, pokud by je byli chytili - nemluvě o nebezpečí pro kteréhokoliv jejich žijícího příbuzného v nacisty ovládané Evropě. Mnoho informací o těchto mužích bylo známo gestapu a represálie by se dostavily okamžitě.“**

Peter Masters se domníval, že nedostatek vyznamenání byl možná důsledkem skutečnosti, že X-Troop nikdy nebojovala jako jednotka, ale byla přidělována k službě v rámci jiných zvláštních jednotek. Vzhledem k tomu, že pravděpodobně existoval nepsaný „příděl“ vyznamenání na jeden útok nebo na jednu jednotku, velícímu důstojníkovi se nechtělo doporučovat k vyznamenání muže, kteří nepatřili k JEHO jednotce.

Na památku...

Památník členům jednotky 3 Troop. Commanda č. 10 (IA), kteří absolvovali výcvik v Aberdovey v severním Walesu a ztratili život. Památník je v parku Penhelig, Aberdovey. Zdroj fotografií: Nick Collins, Archiv veteránů Commandos.

Památník všem členům jednotky 3, 'X' Troop. Commanda č. 10 (IA) byl postaven v Aberdovey, severním Walesu, kde proběhl výcvik jednotky. Nápis na zadní straně zní takto: **„Toto Commando Britské armády zpočátku sestávalo z osmdesáti šesti německy hovořících uprchlíků ze zemí pod nacistickým útlakem, kterým byla dána fiktivní jména a identity britských státních příslušníků s cílem je ochránit a zvýšit účinnost jejich služby. Pod vedením majora Hilton-Jonese MC bylo jejich speciální povinností provádět průzkum, výslechy a zajišťovat zpravodajské služby. Byli využíváni jednotlivě nebo v malých skupinkách a významným způsobem přispěli k porážce hitlerovského Německa.“**

V Ashton Wold, v Northamptonshire, Hon. Miriam Rothschildová, manželka prvního seržanta X-Troop, „George Lanea“, zasadila háj stromů na pozemcích patřících k jejímu domu na památku těch členů jednotky 3 ,X' Troop, kteří byli zabiti.

V roce 2009 byl odhalen památník českých a slovenských vojáků, jako byl Bates, kteří absolvoval výcvik ve výcvikové škole SOE poblíž města Arisaig ve Skotsku. Bývalý žák z Arisaig, penzionovaný plukovník Jaroslav Klemeš, přečetl Vzpomínku. Památník byl výstižně prohlášen za válečný hrob, **„neboť příliš mnoho z nich bylo pohřbeno na místech známých pouze Bohu“**.

V České republice zatím bohužel nebyl tento konkrétní český příspěvek k této elitní jednotce plně doceněn a v důsledku toho není součástí společného národního povědomí v České republice (na rozdíl kupříkladu od Operace Anthropoid a atentátu na Heydricha). Tento nedostatek ocenění nepředstavuje žádnou záměrnou snahu bagatelizovat roli těchto Čechů ale spíše odráží relativně skrovné množství informací o Češích, kteří sloužili v X-Troop.

Češi, kteří sloužili u 3 ,X' Troop, (Inter-Allied) Commando č. 10

Krycí jméno	Jméno	Služební číslo	Poznámka
Vojín George Bate(s)	Gustav Oppelt	5550123/13801860	zabit v akci Dieppe
Vojín C. Rice	Není známo	Není známo	zabit v akci (zavražděn)? Dieppe
Vojín J. Smith	Není známo	Není známo	zabit v akci (zavražděn)? Dieppe
desátník Latimer Maurice	Moritz Levy	6436346/13118701	zraněn v akci Normandie
Vojín Platt	Plateck/Platschek	Není známo	zraněn v akci Dieppe
Vojín John Taylor	Jan Theilinger	6305478/13118712	zmrzačen (výbuch granátu)

WIA: zraněn v akci KIA: zabit v akci Zdroj: Židovská virtuální knihovna / Archiv veteránů Commandos

I když v České republice neexistuje žádný oficiální památník, česká vojensko - historická společnost provádějící rekonstrukce historických událostí pod vedením bývalého archeologa Muzea Cheb a vojenského experta Martina Šedivého se snaží uchovat živou vzpomínku na tuto mimořádnou skupinu Commandos prostřednictvím aktivního programu rekonstrukce historických událostí a vzdělávání.

Živý památník: Den dětí pořádaný českou vojensko-historickou společností „Hand of Steel“ (Ocelová pěst). Společnost se věnuje zachování vzpomínky na ty, kdo sloužili u „X“ Troop, (Inter-Allied) Commanda č. 10, zejména pak na Čechy mezi nimi. Foto s laskavým svolením: Ocelová pěst / Hand of Steel (vojensko-historická společnost/reenactment)

Doufejme, že tím, že si připomeneme 75. výročí vzniku X-Troop, bude přínos a oběť těchto českých členů britských Commandos oceněn a vznikne o nich úplnější obraz.

Článek je věnován památce Čechů, kteří sloužili u „X“ Troop, (Inter-Allied) Commanda č. 10.

Jeremy Monk

Praha, 24. července 2017

English version available at The Prague Post: <https://www.praguepost.com/culture/forgotten-heroes-czech-x-troop-commando>

Autor by rád vyjádřil svou vděčnost za informace, které pro svůj článek načerpal z děl jiných autorů. Zejména se jedná o následující díla: *Ten Commando 1942-1945* autor Ian Dear, *No 10 (Inter-Allied) Commando 1942-45* autor Nick van der Bijl, *Fighting Back* autor Martin Sugarman, *Židovská virtuální knihovna*, *The Commando Veterans Archive/Archiv veteránů Commandos*, *Striking Back- A Jewish Commando Writes* autor Peter Masters a *German Schoolboy, British Commando* autorka Helen Fry.

Autor je britský občan žijící v České republice. Každý, kdo má informace o českých nebo jiných členech (Inter-Allied) Commanda č. 10, 3 ,X' Troop, je tímto laskavě žádán, aby kontaktoval Archiv veteránů Commandos (www.commandoveterans.org), vojensko - historickou společnost „Hand of Steel“ (Ocelová pěst) nebo autora (e-mail: JLMONK_2003@VOLNY.CZ).